

Информираха обществото за строежа на АЕЦ „Белене“ Антон Андонов, ПДИ

България има нужда от нови ядрени мощности - това е констатацията на рогни енергийни експерти. България няма нужда от нови радиоактивни отпадъци, това пък е констатацията на рогни еколози. Двете позиции бяха представени в началото на месец януари по време на общественото обсъждане за изграждане на нова ядрена мощност в България. Всъщност противопоставящи се мнения имаше и относно предмета на обсъждане. За Министерството на енергетика и енергийните ресурси (МЕЕР) обсъждането беше за необходимостта от изграждане на нова ядрена мощност. Според председателя на Комисията по енергетика към 39 Народно събрание, Веселин Близнаков, на форума се обсъждаше „Предложение за изграждане на ядрена централа на площадка Белене“. Така и не стана ясно кой - министър или депутат - се е объркал? Леко - както се оказа в хода на събитието. Защото в хода на представянията, продължили повече от 6 часа, стана ясно, че се обсъжда нова ядрена мощност, която ще трябва да се строи в Белене. Сякаш, за да потвърди правилото, че нищо от случилото се не е случайно, раздвоение имаше и в оповестения брой на лица, запознали се с анализите на специалистите в специално създадената информационна стая в Министерството. Информационният център на МЕЕР съобщи, че в продължение на месец 77 физически лица и представители на неправителствени екологични, научни, стопански и гр. организации са се запознали с материалите, а водещият събитие оповести цифрата 40.

До сблъсък на аргументи „за“ или „против“ нова АЕЦ така и не се стигна. Предварително подготвената среща, наречена обществено обсъждане, целеше само едно - да бъде информирано обществото, че АЕЦ „Белене“, така и така, ще се строи. А стенограмата от срещата в НДК просто трябва да влезе в панката с материалите, които енергийният министър ще внесе в Министерския съвет, за да се вземе решение по същество. Дали такава вече не е взето, след като на 20.12.2002 г. бе отменено правителственото решение от 1991 г., популярно като решение за спиране на изграждането на АЕЦ „Белене“? Отново спорна теза в проекта „Белене“, намерила решение от ВАС.

Хардеколози и хардядреници не обсъждаха гледни точки относно ядреното бъдеще на България. Не само защото вторите по брой бяха в пъти повече от първите в залата. Оказа се, че въпроси се задават само писмено, право на реплика няма, регламентът не предвижда и дуплика. Кой каквото имаше да пита, трябваше да чака

ТЕМИТЕ В БРОЯ:

Информираха обществото за строежа на АЕЦ „Белене“

От съдебната зала:
Властта превръща ЗДОИ в бягане с препятствия

Случай на месеца:
Публична ли е информацията за частни фирми, финансирани от бюджета

Наблюдение на практиките:
Къде сме ние? Където е възможно да бъдем

Приключения със заявления:
Тайна ли е кой усвои бюджетният излишък за 2004?

Достъпниците по света:
Стоманеният гигант ISCOR осъден да предостави документи

Новини, новини, новини

до 17.00 часа. Ако иска да чуе отговор. Като по ноти, така нареченото обществено обсъждане, се превърна в обществено информиране. И приключи точно в 18.00. За да могат организаторите да си починат. Заслужено!

Проектът АЕЦ „Белене“

Цена: между 2,253 и 4 млрд. Евро

Атомни реактори: 2 броя

Пуск на първи реактор: 2009-2010 г.

Изплащане на инвестицията: 15-20 години

Собственост: 51% държавна

Цена на 1kWh: 2,4-4 евроцента

продължава на стр. 2

Съдът ще решава законен ли е строежът на АЕЦ „Белене“

Законно ли е започналото изграждане на АЕЦ „Белене“ - това е въпрос, който тричленен състав на ВАС ще е задължен да реши. Състав от петима върховни съдии разпорежи този въпрос да бъде решен по същество.

Решението е по дело, заведено от НД „Екогласност“, в което организацията поставя под въпрос законността на тихомълком взетото решение за изграждане на АЕЦ „Белене“.

Делото беше заведено от Петър Пенчев и НД „Екогласност“, след като в отговор на МС по ЗДОИ се оказа, че правителството тихомълком е взело решение за изграждане на АЕЦ на площадка Белене.

През ноември миналата година мненията на тричленен състав на ВАС се разделиха по въпроса дали делото подлежи на разглеждане от съда или не. Според двамата от съдиите правителственото решение имало само подготвителен характер и е необжалваемо, а според председателя Еленков, то е окончателно и гражданите имат право да го обжалват. Петчленният състав уточни, че законът не предвижда акт на МС за изграждане на АЕЦ, който да има предварителен характер. Според него по делото има данни, че процедурата е стартирала още през 2002г. по решение на правителството.

Петър Пенчев, заместник-председател на НД „Екогласност“:

„Животът на една ядрена централа е 30 г., а над 10 000 г. поколенията ще трябва да се грижат за радиоактивните отпадъци от нейната работа. Не е решен и въпросът със съхраняването на отработеното ядрено гориво- в с. Смолянвци, Монтанско или в с. Нови Хан ще бъде складирано то. В този смисъл смятам, че не може да се говори за устойчиво развитие. Консултантите по проекта не са дали отговор на въпроса дали няма да ни бъде по-изгодно да внасяме електроенергия, вместо да строим нова ядрена мощност.“

Георги Фотев, председател на НС „Екоенергия“:

„Национален съюз „Екоенергия“ 100% подкрепя бъдещото изграждане на АЕЦ „Белене“. Аз съм много радостен от това обществено обсъждане. Защото на това обществено обсъждане аз видях, че вървим напред. Аз не разбирам защо „Екогласност“ вдигна народа срещу „Белене“. Ако станела авария, ако се случело това или онова. Ами сега как Господ удари Индонезия, а? Призовавам младите хора да имат доверие в институциите. Да не гледаме кой кога сключил договор или поръчал нещо. Трябва да вярваме в нашите институции.“

Милко Ковачев, министър на енергетиката и енергийните ресурси:

„Какъв е контекстът на енергийното развитие на България? Ключовите ни задачи днес са сигурност на енергийните доставки, развитие на конкурентен енергиен пазар при опазване на околната среда, необходимост от разнообразяване на източниците и редуциране на високата зависимост от вносни ресурси. Потреблението на електроенергия у нас ще расте. Ще трябва да се затворят част от електроцентралите, защото са остарели, замърсяват околната среда или са скъпи. През 2010-12 г. страната ни ще има нужда от нова базова производствена мощност. Тя трябва да бъде ядрена, защото българските потребители и бизнес имат нужда от такава, защото ядрената опция е най-евтина и сигурна относно доставките и отговаря на съвременните стандарти за безопасност и опазване на околната среда.“

Красен Станчев, изпълнителен директор на Института за пазарна икономика:

„Има предпоставено решение да се строи АЕЦ „Белене“. Веднага след като се взе политическото решение, че България ще затвори блокове в АЕЦ „Козлодуй“ се възроди идеята за строеж в Белене. Икономическата обосновка за проекта „Втора атомна“ не е налице. Няма аргументи и за ценовите сценарии. Не е все едно и също дали цената на един киловат час електроенергия ще бъде 3,5 или 5,5 евро-цента. Анализите на експертите от април 2004 до днес се промениха осезаемо относно очакваното време, в което страната ще изпита недостиг на ток. Сега държавата ще поеме гаранции за изграждането на АЕЦ, а преди 10 месеца централата щеше да се строи без държавни гаранции. С проекта за АЕЦ „Белене“ много се бърза.“

**Властта превръща ЗДОИ в бягане с препятствия
Чиновниците се стремят да обезсърчат гражданите, търсещи
информация, твърди председателят на ЦНО в Разград**

*Георги Милков е председател на Центъра на неправителствените организации, който обединява 7 граждански структури в Разград. Един от основателите на БСЧИПП в града, той е добре познат в средите на третия сектор. От месец септември миналата година до сега центърът, оглавяван от Милков, е отправил към кмета на Разград Венелин Узунов 24 заявления за достъп до обществена информация. В определения от закона срок не са получени сведения по нито един от зададените въпроси. В отговор на отказите, по-голямата част от които са мълчаливи, ЦНПО е подал жалба в съда. В момента в окръжната магистратура на Разград вървят или предстои да бъдат насрочени общо 24 процеса по ЗДОИ. С него разговаря **Стела Ковачева**, координатор на ПДИ, Разград*

Господин Милков, как стана така, че всички подадени от вас заявления по ЗДОИ се превърнаха в съдебни процеси?

Не бих могъл да отговоря на въпроса, защото моето и на колегите ми желание беше не да започваме съдебни спорове, а да получим информация, по проблеми, които касаят всички граждани на Разград. За жалост вместо да ни предостави отговорите, които дължи на обществото, кметът Венелин Узунов, предпочете да запази мълчание. Затова потърсихме правата си по съдебен рег.

Каква точно информация искахте и Ви бе отказана?

Заявленията са 24, но бих групирал въпросите в няколко направления. Искахме да знаем при какви условия администрацията предоставя общински помещения за ползване на политически партии, спортни клубове, неправителствени организации, какъв е редът и начинът за ползване на публичните регистри в общината. Интересувахме се за средствата, отделени от бюджета, за командировки у нас и в чужбина на кмета и заместниците му, сумите за служебните мобилни телефони на чиновниците, плащани с бюджетни средства. Питали сме дали е изплащано възнаграждение от общинската хазна на общински съветници от БСП мнозинството за извършени консултантски или юридически услуги на администрацията, след като има назначен персонал за това. Имаме и въпрос за суми, преведени на партийния вестник „Дума“, без да е

ясно защо той е предпочетен за реклама. Интересували сме се от това как са провеждани конкурси за обществени поръчки, финансирани изцяло от общината. Въпреки, че въпросите ни са разнообразни отговорът е един - отказ. Повечето пъти мълчалив, рядко придружен с някакво абсурдно обяснение.

Какви обяснения сте получили?

На въпроса какви пари са привеждани на „Дума“ ни отговориха, че няма да ни кажат, защото редакцията на вестника, която се явявала 3-то лице, не дава съгласие нейни фирмени тайни да се съобщават. Ние не се интересуваме от тайните на търговското дружество, а от средствата на разградските данъкоплатци, разходвани в едно или друго направление. Изненадаха ни и с още по-големи абсурди. За да отклонят желанието ни да узнаем колко пари ни струват командировките на кметския екип, обявиха тази информация за класифицирана като служебна тайна. Ние пък отправихме питане към кмета, да ни обясни по какви критерии решава коя категория сведения следва да се счита за служебна тайна.

Считате ли, че завеждането на дела е единственият начин да получите информацията, полагаща ви се по ЗДОИ?

За сега, като че ли друг път няма. Чиновниците използват ЗДОИ, като колчета за слалом, за да ни слагат препятствия по трасето. Дори служителите на Темуга, в лицето на два състава на Разградския Окръжен съд, които вече гледат

продължава на стр. 4

Публична ли е информацията за частни фирми, финансирувани от бюджета?

Фани Давидова, ПДИ

Случай

Публична ли е информацията за частните фирми, спечелили проекти, финансирувани със средства от републиканския бюджет. Това е въпрос поставен от колегите ни от Варна.

Конкретният повод е отказ на главния експерт на „Връзки с обществеността“ от Дирекция „Регионална служба по заетостта“ във Варна, да предостави имената на фирмите от региона, спечелили проекти по националната програма „От социални помощи към осигуряване на заетост“. Служителката предоставя информация за броя на фирмите, но отказва да назове имената им, тъй като това било „конфиденциална информация“.

Коментар:

Няма никакво съмнение, че исканата от колегите информация е обществена и следва да бъде предоставена.

Националната програма „От социални помощи към осигуряване на заетост“ е програма на Министерство на труда и социалната политика, с която се цели осигуряване на заетост на безработни лица, получаващи социални помощи. Това става, като на потенциалните работодатели се отпускат средства, с които се поемат заплатите и допълнителните възнаграждения на наетите безработни. За включване в програмата като работодатели, могат да кандидатстват частни и държавни търговски дружества, нестопански организации и гр.

Както се вижда въпросната програма, първо - тя се финансира със средства от бюджета и второ - се изпълнява от компетентен държавен орган, несъмнено задължен да предоставя информация по ЗДОИ. Задължението за публичност е и за подизпълнителите на тази програма - работо-

гатели, получили финансиране от бюджета, за да наемат безработни.

Странен е отказът на служителката в Дирекция „Регионална служба по заетостта“ във Варна да предостави имената на спечелилите работодатели, защото те самите едва ли биха искали да останат анонимни. Очевидно под мотива за отказ - „конфиденциалност на информацията“ стои зле разбраната разпоредба на чл.37, ал.1, т.2 от ЗДОИ, в която като основание да се откаже информация са посочени - защита на интересите на трето лице и липсата на негово изрично съгласие да се предостави информация за него. Цитираната разпоредба обаче, не би могла да се приложи изобщо към нашия случай, тъй като когато въпросното „трето лице“ също е получило пари от бюджета, то тогава информацията се предоставя веднага, без да се иска неговото съгласие за това. Какви интереси биха могли да бъдат засегнати със съобщаването на имената на спечелилите честно проекти, по обявена държавна програма, по която те извършват регламентирана в закон дейност?

Сходен е и въпросът с публичността на информацията, свързана с изпълнителите на широко обсъжданите демонстрационните проекти, осъществени от частни лица и заплатени със средства от формирувания бюджетен излишък. Често се отказват имената на спечелилите проекти, както и сумите, които са получили за изпълнението на проектите, основно с мотива защита на интересите на изпълнителите.

Отказвайки подобна информация, администрацията едва ли успява да защити нечи интереси. По-скоро се постига обратния ефект - възникват съмнения относно честността на проведения конкурс и спечелилите в него.

продължава от стр. 3

част от делата ни, отделят по-голямо внимание на формалната страна на иска. Поредица от заседания бяха отложени по искане на общината, за да се легитимирам аз, като представител на ЦНПО. Направих го, но питам, има ли значение дали искам информацията като представител на неправителствена организация или като обикновен гражданин и данъкоплатец. По същество, аз питам къде отиват нашите пари, а задължение на властта е да се отчетат пред данъкоплатците.

Обществената практика у нас в момента изобилства от приоми, които целят да обезсърчат гражданите, потърсили обществена информация. Когато, опирайки се на нормите на ЗДОИ, докажем, че сме прави, надявам се, че ще променим и чиновническите нагласи. В крайна сметка вярвам, че ще гоиде време, когато местната власт и кметът в Разград ще ни казват това което са дължни, без дори да ги питаме.

Къде сме ние? Където е възможно да бъдем¹

Гергана Жулева, ПДИ

Как да се сравнят практиките по достъп до обществена информация в различните държави? Дали с приемането на законите за свобода на информацията тези практики се подобряват - получават ли навреме гражданите интересувашата ги информация?

Не е много лесно, но е възможно.

Подбират се типови заявителите - журналисти, НПО, обикновени граждани (т.е. неидентифицируеми от институциите по професия или занимание, като „човекът от улицата“), представители на групи в неравностойно положение и бизнес. Подбират се едни и същи институции. Националните екипи се договарят по какви теми ще ги питат и ще подават заявления. Започва се едновременно и се свършва едновременно, като се съобразява времето с процедурите по националния закон за достъпа до информация. Исканата информация е такава, че да не попада в стандартните ограничения за достъп, за да не се усложнява допълнително изследването. След наблюдение на процедурата за обективност, целта на мониторинга се обявява открито на един втори етап и се иска допълнително информация от институциите. След няколко усложняващи наблюдения хипотези и много ентузиазъм на националните екипи и заявителите се започва. Завършва се с интервюта със служителите по ЗДОИ в институциите.

През 2003 г. бяха подадени 100 заявления до 18 институции от 11 заявителя.

През 2004 г. бяха подадени 140 заявления до 18 институции от 7 заявителя.

За да не се обиди теоретическата мисъл, искам да сподея, че цялата тази простота беше постигната след сериозни проучвания на стандартите, на националните законодателства, след рефлексии върху опита по наблюдение на практиките по достъпа до информация на националните партньори и оживени дискусии.

Какви са резултатите през 2004 г. в сравнение с 2003 г.?

1. Невъзможност за подаване на заявленията - това понятие описва случаи, при които е невъзможно да се подаде заявлението, поради това, че заявителя не е допуснат до институцията или не е възможно да намери служителя, към когото да се обърне. Както и миналата година тези резултати описват невъзможността да се направи устно запитване предвидено в закона. През 2004 година само два случая попадат във втората хипотеза - при посещението на заявителя не е било възможно да се идентифицира служител, който да отговори на въпроса на заявителя.

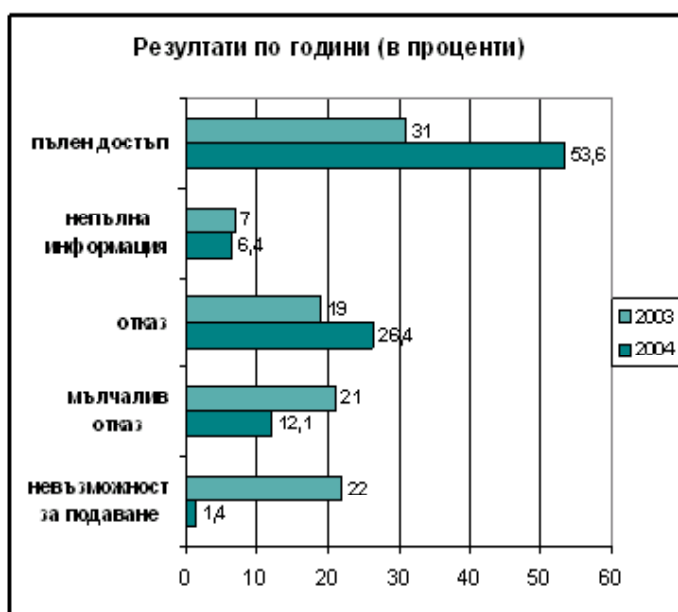
продължава на стр. 6

В основата на мониторинга са заложили следните принципи:

1. Принцип на откритост
2. Всички институции, изпълняващи публични функции трябва да бъдат задължени да отговарят на заявления за достъп
3. Всеки има право на информация, без да обяснява причините за искането си
4. Не трябва да има дискриминация по отношение на заявителите
5. Информацията трябва да се предоставя по възможност бързо
6. Заявленията могат да се правят устно и писмено
7. Достъпът трябва да бъде до информация, а не до документи
8. Информацията трябва да се предоставя в исканата от заявителя форма, когато това е възможно
9. Ако не разполага с исканата информация, институцията, до която е подадено заявление, е длъжна да го препрати, при условие, че ѝ е известно къде се съхранява търсената информация.
10. Цената на информацията не трябва да надхвърля разходите за носителите и да пречат за достъпа
11. Отказите да се предостави информация трябва да бъдат обосновани и основаващи се на закон
12. При прилагане на изключенията от правото на достъп, трябва да бъде осигурен частичен достъп
13. Трябва да съществува задължение да се подпомогне заявителя
14. Трябва да съществува звено или служител, който да отговаря за заявленията
15. Всяка публична институция трябва да публикува определена информация, дори за нея да не са постъпили заявления

¹За втора година в България се провежда проучване „Наблюдение на свободата на информация“, чиято методология бе подготвена от екип на Правна Инициатива на Отворено общество (www.justiveinitiative.org) в дискусии с национални екипи от 5 страни за 2003 и 16 за 2004 г.

2. Устен отказ - случаи, при които устно се отказва да бъде предоставена информация. За България тези откази обикновено са придружени с препоръка да се подаде писмено заявление. В хода на интервюта тези откази се обясняват от отговорните служители с невъзможността на един служител, който работи с гражданите, да предостави тази информация, тъй като тя се държи от други отдели и в такива случаи трябва да се питат хората от тези отдели, а те имат свои приемни дни. За служителя, работещ с гражданите, най-лесният изход в такива случаи - когато информацията не е налична - е да посъветва заявителя да подаде писмено заявление.

3. Писмен отказ - това са решенията, които в писмен вид се отказва информация искана от заявителите. Тези писмени откази през 2004 година са 25 от 122 писмени заявления.

4. Мълчалив отказ - това са тези случаи, в които институциите не са отговорили по никакъв начин на подаденото заявление, след като са били изчакани всички законови срокове за отговор на заявлението. Като мълчаливи откази тази година се разглеждат и случаите, в които институцията е поискала уточняване на търсената информация и след уточнението не е получен никакъв отговор. Резултатите показват значително подобрение в това отношение в сравнение с миналата година - от 21% на 12%. В абсолютни числа обаче, мълчаливите откази са с близка стойност 19 на 17. Дори на второто ниво на мониторинга, когато се искаше информация, задължителна за

изготвяне и публикуване, не беше отговорено по никакъв начин от една от общините.

5. Предоставен достъп - Към тази категория се отнасят всички случаи, в които е предоставена търсената информация, независимо от това, че при някои случаи получената информация не беше пълна или представляваше специално изготвяна справка, вместо предоставяне на съществуващи документи (9 случая).

Негативна интерпретация на резултатите:

Както през 2003, така и през 2004 година, за заявителите е трудно да получат информация чрез устно запитване. Разликата е в полза на 2004 година, когато рязко е намалял броят на така наречените „невъзможни за подаване заявления“ (2 бр.) в сравнение с 22 броя през 2003, но не в полза на получаване на информация, а - на изричен отказ (на 12 заявления). Като краен резултат заявителите не са получили информацията, която са търсили чрез устно запитване.

Увеличили са се процентно отказите - от 19 на 26.

Достъпът до информация не е станал по-лесен за заявителите, служителите са се научили да отказват информация, спазвайки буквата на закона. Няма особено подобрение в активното предоставяне на информация за това, как да упражняваме правото си на достъп до информация.

Позитивна интерпретация на резултатите:

През 2004 година в два случая заявителите не са могли да подадат своите заявления. За сравнение през 2003 годината тези случаи са 22.

Намалели са мълчаливите откази - от 21% през 2003 г. на 12% през 2004 г.

Увеличил се е процентът на получените пълнен достъп до исканата информация.

Във всички посетени институции има определен служител, който отговаря по Закона за достъп до информация. В институции, задължени по закона е създаден вътрешен ред за работа със заявленията, включително регистър на заявленията.

В Министерството на отбраната е достъпен - включително и на интернет страницата - наръчник за граждани („Как да получим достъп до информация“, изд. ПДИ).

Законът вече се познава и се мисли по детайлите.

Повече подробности, за да сравните вашия собствен опит при търсене на информация със стандартите в тази област може да намерите в годишния доклад на ПДИ.

Интересът

И нека жадните, които отпиват от този извор, да се сецат за майстора, който го е изградил, пише го коритата на каменна чешма в Лудогорието, останала може би от времето на колективизацията. Подобни послания са много, а датировката им е в диапазона от Османското владичество по наши земи, та до строителството за 1300-та годишнината на България, че и след това. И винаги имената на майсторите са отбелязвани с гордост за самите тях. След няколко годишно прекъсване, традицията беше възстановена в края на 2004 година с изпълнението на т. нар. малки демонстрационни проекти, когато вместо таблички с имената на майсторите, се появиха табели, че обектът е изграден от правителството на НДСВ. Проектите бяха реализирани със средствата от излишък в гържавния бюджет и след кратка полемика в медиите, надписите срамежливо изчезнаха. Табелките изчезнаха, но останаха въпроси. Кои бяха майсторите на чешмичките (училищата, площадките, спирките, мазилките), кой и как ги избра, колко средства бяха усвоени, при кого отидоха парите. Разпределител на средствата се оказаха областните управители. В духа на положителната практика след реализацията на проектите в края на 2004 г., част от областите се отчетоха пред обществеността и като пример в това отношение може да бъде посочена област Сливен, която предостави подробни данни за проектите си в сайта на областния управител. Воден от журналистическо любопитство за отговорите на тези въпроси се поинтересува и кореспондентът на вестник "Монитор" в Шумен Красимир Крумов.

Приключението

„Областният управител на Шумен - Нора Чалъкова е госта плаха в контактите си с медиите, но, поне на думи, е готова за диалог. Затова беше нормално, преди да използвам предвидените от ЗДОИ механизми за получаване на информация, да си я поискам по класическия начин - с въпроси и отговори по телефона. Попитах областния

управител колко са малките демонстрационни проекти, реализирани на територията на област Шумен, в каква процедура са избрани изпълнителите, кои са те и какви средства са усвоили. Единственият конкретен устен отговор беше, че проектите са 99, но справка за тях още не била изготвена. Журналистите, в това число и аз, ще я получат, но за съжаление, по съвет на юристите си, г-жа Чалъкова не може да даде имената на изпълнителите, защото те са тайна, а за назоваването е необходимо поименното им съгласие,“ каза г-н Крумов.

Подтикван от интереса си към темата, Красимир Крумов потърси съдействие от правния екип на Програма Достъп до Информация. По съвет на адв. Александър Кашъмов, Крумов подава заявление за достъп до обществена информация по реда на Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ) на 5 януари 2005 г.

В деня, в който заявлението е депозирано, областният управител излиза неочаквано в отпуск по болест. По време на нейното боледуване в електронните пощи на шуменските журналисти се получава мейл от името на областната администрация, в който, без да е пряк отговор на подаденото в началото на януари от Красимир Крумов заявление, се дава отговор на поставените в него въпроси. Споменава се, че избраните фирми са 16 на брой, имената им отново са спестени. По същото време, от реализираните демонстрационни проекти в област Шумен се заинтересуват и представители на четири политически партии в града. И те получили отговор, че подобна информация за изпълнителите на демонстрационните проекти е служебна тайна.

Развързката?

На 24 януари т.г. кореспондентът на в. "Монитор" в Шумен получава с препоръчано писмо, отговор на подаденото от него заявление по реда на ЗДОИ. В него се посочва, че в момента в областната администрация подготвят информационен сайт, в който ще бъде публикувана цялата информация за реализираните в област Шумен

продължава на стр. 8

Стоманеният гигант ISCOR осъден да предостави документи Тебохо Макхалемеле, Център за отворено управление и демокрация, ЮАР

На 26 януари 2005 година, Върховният Съд в Претория (Южноафриканската република, ЮАР) постанови по силата на Закона за достъп до информация стоманеният гигант ISCOR да предостави определени документи, включително протоколите от срещите на ръководството в периода 1965-1973 година.

Разтърсващото съдебно решение е в резултат на заявление по Закона за достъп до информация, подадено от Монгли Хлачвайо, магистър в Университета във Витватерсранг. По реда на закона, той поиска достъп до протоколите на дружеството ISCOR за период, в който то е било обществена институция. Документите били необходими на студента за целите на дисертацията му на тема „Трудови отношения в периода 1965-1973 година“. След отказа да му бъдат предоставени, Хлачвайо подава жалба до Върховния съд в Претория.

ISCOR системно е отказвал да предостави исканата информация, посочвайки всеки път различни причини. Според дружеството, исканите документи не съществуват и/или изследователите нямат право на достъп до тях.

Друг посочван мотив бил, че ISCOR не е и никога не е бил обществена институция. Исканите документи се отнасяли до дейността и управлението на частна организация и следователно не могат да бъдат предоставени.

Съдията Ван дер Вестхузен отхвърли тези доводи като задължи ISCOR, който е бил държавно

предприятие в определения период и е имало обществени функции, да предостави поисканите документи, заедно с протоколите от срещите на ръководството. При разглеждането на случая, съдията е взел под внимание различни фактори, като целите на предприятието, размера на дяловото участие на гържавата, както и постановления от Закона за стоманената индустрия от 1928 и 1979 година.

Адвокатът на жалбоподателя, Тебохо Макхалемеле от Консултативния Център за отворено управление и демокрация, приветства решението като стъпка напред в борбата на гражданите за информация. Време е те да възприемат сериозно правото на достъп до информация и да изпълняват задълженията си по Закона, смята г-жа Макхалемеле. Според нея решението по този случай е от много голяма полза за обществото. „В интерес на всички южноафриканци е да бъдат отворени за достъп документите от годините на апартейда и да се постигне прозрачност на действията на държавните институции. Съществено важно е организации, които наемат хора да съдействат за предоставянето на информация и/или документи, които биха подпомогнали конструктивен академичен анализ, особено в светлината на тяхната собствена история. Това съдебно решение изпраща сигнал до другите институции за несъстоятелността на подобно противопоставяне в съдебната зала“.

Превод от английски: Диана Банчева

продължава от стр. 7

демонстрационни проекти. За старта на сайта, г-н Крумов щял да бъде информиран лично от областния управител.

„За мен отговорът на областния управител представлява мълчалив отказ. В писмото има обещание, а не информация, която търся, казва Крумов. „Интересът ми към майсторите на чешмичките в областта става още по-голям, защото се подхранват съмнения за корупционно поведение при избора на изпълнители и изпълнение на проектите. Само точният и конкретен отговор на поставените от мен въпроси може да позволи по-нататъшно разследване, което да отговори дали изпълнителите на проектите съвпадат със спонсорите на предизборната кампания на НДСВ, дали осчетоводените строително-ремонтни дейности действително са на документирания стойност или цената им е завишена, за да има за отчисления в партийната каса?“ , допълва той.

Върховният Административен съд ще реши дали са тайна декларациите на експертите, извършвали екологичната оценка на АЕЦ „Белене“, с които те декларират независимостта си. На 24.01. се проведе първото заседание по делото, в което екологът Петър Пенчев защитава правото си на достъп до документите, показващи, че експертите, изготвили оценката по ОВОС на ядрената централа, не са лично заинтересувани от реализацията и прилагането на плановете, програмите или инвестиционните предложения. Според Александър Кашъмов от Програма Достъп до Информация, всички дейности по изграждането на централата са незаконни, докато Върховният административен съд не се произнесе дали е законно решението на правителството за изграждане на втора ядрена централа.

В едномесечен срок ще бъде решено най-старото дело за достъп до информация. На 25.01 тричленен състав на Върховния административен съд гледа дело срещу отказ на Върховната касационна прокуратура да предостави копие от доклада си за злоупотребата със специални разузнавателни средства през 2001г. Според прокуратурата той бил служебна тайна, но 2-годишният срок за защитата ѝ е от давна изтекъл.

Върховният Касационен съд ще осигури пълна прозрачност на разходите, направени за реконструкцията на Съдебната палата в София. Обещанието за информирание е следствие от множеството въпроси, относно ремонта на палатата и големите разходи, направени до този момент.

Публичен регистър с разсекретени архивни документи на МВР е на разположение на гражданите, заяви зам. министърът на вътрешните работи Бойко Коцев. Той уточни, че регистърът се намира в читалнята на дирекция „Информация и архив“ на Министерството и е достъпен за всички граждани.

Президентът Първанов няма правомощието да разсекрети доклада на специалните служби по аферата Иракгейт, смятат юристите на президента. Становището беше изказано по време на съдебното заседание, в което се разгледа искането на журналисти от вестник „Монитор“ да получат достъп до този документ. Докладът бе изготвен през 2004 г. от Националната разузнавателна служба и Националната служба „Сигурност“ и би трябвало да съдържа отговор на въпроса съществуват ли нерегламентирани връзки на хора, близки до БСП, с режима на сваления иракски диктатор Саддам Хюсеин. Съдът ще реши делото до месец.

Парламентът най-вероятно ще отложи за след изборите дебатите по проекта на правителството за промени в Закона за защита на класифицираната информация. Ако предложението бъде прието, ще се даде зелена светлина за унищожаването на досиетата на бившата държавна сигурност. От кабинета не предоставиха законопроекта на журналистите и не уточниха дали е предвиден орган, който ще контролира процедурата. На 07.01.2005 г. със заявление до Министерски съвет, Програма Достъп до Информация поиска пълния текст на проекта за изменение и допълнение на ЗЗКИ.

Лична карта с чип едновременно ще може да се ползва като документ за самоличност, банкова карта, пропуск за различни ведомства, билет за транспорт и какво ли още не. По тази идея работят експерти в направление-„Български документи за самоличност“ към националната полиция.

На 17 декември 2004 година Германският Бундестаг разгледа първия вариант на проекта за Национален закон за свобода на информацията. След дълга и разгорещена дискусия между неправителствени организации и държавни институции, защитниците на закона успяха да вкарат в Парламента черновата със сравнително малко промени.

Парламентът на Македония ще приеме Закон за свободен достъп до обществена информа-

продължава на стр. 10

ция до края на месец март тази година. Новият закон определя кои са задължените институции и кой има право на достъп до обществена информация.

Награди за Свобода на информацията връчи Гражданска инициатива за свобода на информацията в Армения в края на миналата година. Министерството на Финансите и Икономиката получи Златен ключ за институция с най-добре развитата система за предоставяне на достъп до информация. Негативен приз за изпълнение на задълженията по Закона за свобода на информацията получи Община Ереван за отказ да предостави решенията на кмета на общината на обществеността. Номинациите бяха направени от 10-членно жури от представители на неправителствени организации и медии.

Правителство на Унгария ще отвори досиетата от Комунистическия период. Това действие е част от усилията на правителството да обедини нацията, която все още е разделена емоционално и политически след комунистическо управление. Очаква се парламентът да гласува предложението за отваряне на архивите в началото на следващата година. Съседна Словакия започна публикуването на секретните файлове в интернет миналия месец, давайки на гражданите възможност да разберат кой е правил доноси срещу тях.

Архивът по национална сигурност на САЩ призова ЦРУ да преразгледа политиката си за класификация на документи. Архивът отпрати

препоръка към ЦРУ по силата на Закона за свобода на информацията да разсекрети документи, свързани с историята на Управлението, засягащи вече известни операции и несъществуващи структури.

20 години затвор очакват журналисти за публикуване на „невярна“ информация, ако проектозакон влезе в сила в Зимбабве. Журналистите могат да бъдат осъждани на лишаване от свобода до 20 години, според законопроект, който е част от законодателните промени, които правителството на президента Робърт Мугабе инициира преди изборите през март 2005г.

Първият достъпен по интернет регистър на всички официални документи на ООН от 1993 година насам беше представен този месец. Избирателно са публикувани документи на Общото събрание и Съвета за сигурност от 1985 година. Засега системата съдържа 800 000 файла. 100 000 нови документа ще бъдат публикувани всяка година. Системата гарантира пълната прозрачност при взимането на решения от ООН. Документите са достъпни на адрес: <http://documents.un.org/>.

Тайна ли е здравословното състояние на политиците? По този въпрос спориха законодателите в Уганда преди приемането на Закона за достъп до информация. Накрая депутатите решиха, информацията за здравето на политиците да бъде публична, защото избирателите трябва да знаят дали ги управляват физически и психически здрави хора.

Програма Достъп до Информация

София 1000,
бул. Васил Левски N 76, ет. 3, ап. 3
тел./факс. (+ 359 2) 988 5062, 986 7709, 981 9791
E-mail: office@aip-bg.org
www.aip-bg.org

Редакционен екип: Александър Кашъмов,
Дарина Палова, Диана Банчева, Гергана
Жулева, Катерина Коцева, Кирил Терзийски,
Николай Марекков, Фани Давидова
Редактор: Антон Антонов
Оформление: Николай Марекков

Този бюлетин се издава в рамките на проект „Прилагане на Закона за свобода на информацията“ с финансовата подкрепа на Програмата за социална трансформация в Централна и Източна Европа (МАТРА) на Министерството на външните работи на Холандия.

©Програма Достъп до Информация

Материалите в това издание са обект на авторско право.

При цитиране позоваването на източника е задължително.

Изразените в бюлетина мнения и възгледи не ангажират и не отразяват тези на Министерството на външните работи на Кралство Холандия

